

Västernorrlandsmötet 17-18 november 2009 – Södra Berget – Sundsvall

Deltagare: Dag 1: 45 st Dag 2: 51 st

Föreläsningar 2009-11-17

Omställning och förnyelse för tillväxt i Västernorrland

Roland Lexén, Arena för Tillväxt <http://www.arenafortillvaxt.com/>

Tre omvärldsmarkörer, se presentation i pdf-format, som har global påverkan.

Hållbarhet

Företag som arbetat med hållbarhet vill ha lagar och fler regleringar (spelregler).

Maktförskjutning ”Kartan ritas om”

Marknader uppstår med nya förtecken och utifrån marknads- och tillverkningskompetens.

Omvandlingstakten tilltar

En ständigt ökande specialisering och med ett större kunskapsinnehåll i varje produktionsmoment.

Sverige i Världen

Sverige är starkt omvärldsberoende, särskilt på industrisidan, men att vi har stora regionala skillnader. Under 2009-10 beräknar KI att sysselsättningen minskar med 250 000 personer och AF uppskattar att 1 miljon rekryteringar kommer att göras under samma period. En jämförelse med situationen för 20 år sedan visade att då fanns 2-3 % arbetslöshet, reglerad ekonomi, mat, bostäder. 1982 genomfördes en 16% devalvering. Den reglerade ekonomin dämpade förändringar utifrån. Sedan genomfördes avreglering, en finanskris och bankkris följde i början av 90-talet. Bromsarna för en sådan utveckling finns inte kvar som det gjorde för 20 år sedan. Jobben kom tillbaka, men på andra platser eller som andra jobb, exempelvis mer tjänstejobb. Flyttningen till storstäder och högskoleorter blev mottagare av befolkningsförändringar, vilket också innebär att vi har stor spridning inom länet också.

Sysselsättningsgraden är inte alls lika hög som under början av 90-talet, men antalet arbetade timmar är fler. Det finns också en resurs bland de som inte är sysselsatta, men var ska de jobba? Hur ser arbetsmarknadsutvecklingen ut? Arbetslöshet innebär att det finns resurser, men vi bör se det som friktionsarbetslöshet och inte permanent arbetslöshet.

Det dubbla uppdraget (för offentlig sektor)

Tillväxt och välfärd. De är ömsesidigt beroende av varandra.

70% av kommunernas skatter kommer från inkomst av arbete, vilket bildar grunden för kommunernas intäkter.

Grundläggande strukturer för regionala kunskapsekonomier är:

- En stark kunskapsbas.
Med andra ord bra utbildningsbas, tillgång till forskning och utbildning. Utbildning är den del som vi kan omforma samhället med. Kunskapsbas är dock inte bara utbildning utan också innehållet i kompetensutveckling inom arbetslivet ett visst befolkningsunderlag och god tillgänglighet lokalt/regionalt och ut i världen.
- Hög attraktivitet.
Särskilt för nyckelpersoner som förutsätter hög livskvalitet.

Administrativa regioner får inte bli gränssättande, ska vara funktionella strukturer, samarbeten. Fokus ska vara utbildning, arbetsmarknad, infrastruktur och livsmiljö.

Kunskap och kritiska nyttigheter är det viktigaste och därmed är platsernas attraktivitet i centrum för tillväxten. Platsernas attraktivitet kan läsas av i olika mjuka värden. De miljöer som lever kvar i gamla strukturer har svårare att ställa om.

Arbete, utbildning och livsmiljö är de faktorer som påverkar flyttningen. De är en kunskapsbas, som man kan utgå från och kan man tänka i förnyelsestermer som:

- Social tillit
- Ledarskap
- ... är mycket vunnet
- Lärande
- Entreprenörskap.

Kom ihåg

- Vi är inte som vi är. Teoretiskt så byts befolkningen i Västernorrland ut vart 20:e år. Ta därför hand om människor som kommer till länet!
- Ungdomar är informationsbärare till framtida generationer om var det bra livet finns!

Det unika Bioraffinaderiet

Ola Hildingsson, vd, Domsjö fabriker, vinnare av stora hållbarhetspriset

”2007 var det inte kul för skogsindustrin..... heller!”

Marknaden förändrades, priserna sköt i höjden, el och kemi blev dyrt.

”Kommunikationspapper går ned och det papperslösa kontoret kommer närmare”. Vi står inför en strukturförändring. ”I USA har användningen av tidningspapper halverats de sista tio åren”.

När parametrarna pekar åt fel håll och det beror på externa faktorer, hur undanröjer man hindren?

- En genomtänkt strategi
- En realistiskt plan
- Tydliga mål
- Kraftfull ledarskap (alltså tydligt och vågar ta position och vågar påverka organisationen)

Ledarskapet måste leda en attitydförändring mot att man tror på vad man gör. Det gäller att se verksamheten på ett nytt sätt. Det gäller även språket för att skapa ett nytt ”mind-set”. Massan kallas för cellulosa och träspriten kallas för etanol, allt för att markera förändring.

Domsjöområdet är ett kluster där basen är verksamheten som Modo byggde under 40-50 talet. I dag grundar man sig på begreppet Triple Helix: Näringslivet, offentligheten och akademien samverkar. I mitten kärnan ett bolag som heter Prossesum. Samverkan är en nyckel till framgång, det är i korsbefruktningar det sker.

Det finns många olika arbetsområden som man kan hitta om man samverkar mera och en stark förutsättning är Processum och klustret som gör det. Dominnova är en innovationsverksamhet som till skillnad från många andra utvecklingsenheter inte behöver lösa aktuella problem i produktionen utan kan helt fokusera på framtidsfrågor. Samarbetet har inte lett till avknoppningar i de deltagande företagen utan klustret stärker medlemsorganisationerna och underlättar även rekrytering för tidsbegränsade anställningar på hög nivå, t.ex föräldraledigheter.

Ola avslutade sitt föredrag med att understryka att fantasi, mental beredskap och ett öppet sinne är de första förutsättningarna för att tänka nytt, skapa nya affärsmöjligheter och skapa ny utveckling.

Strukturförändring och kompetensförsörjning

Jan-Olof Dahlgren, Stabschef Arbetsförmedlingen Sverige

Jan-Olof Dahlgren påpekade att den demografiska situationen är kärv. Men många pensionsavgångar så måste man titta på vilka påfyllnadsgrupper som ska ersätta 40-talisterna. De är:

☐ Ungdomar	☐ nyanlända och utrikes födda
☐ socialförsäkrade	☐ deltidsanställda.

Han underströk att kompetens, till skillnad från ost, inte blir bättre med tiden.

En genomgång av den demografiska situationen för Västernorrland visar att Härnösand och Kramfors lägger sämst till i länet vad gäller försörjning av arbetskraft framöver. Överlag så går fler i pension än vad som kommer in på arbetsmarknaden fr.o.m 2010/2011.

Jan-Olof Dahlgren underströk att man istället för att diskutera studieval för de unga så måste man visa på bilder av yrken – för att unga ska förstå vad deras studier leder till och underlätta deras val.

Samverkan och regionala initiativ kopplade till varselituationen

Bo Källstrand, Landshövding Västernorrland

Bo Källstrand konstaterade länet hade två scenarier att hantera.

1. Dagens stora varsel och den höga arbetslösheten
2. Små ungdomskullar och stora pensionsavgångar som kan innebära arbetskraftsbrist

Redan i dag har cirka 100 företag nappat på länsstyrelsens initiativ ”Kompetensbollen” vilket innebär att företagen ges möjlighet att få stöd till kompetensinvesteringar.

Nu kommer vi att göra en kartläggning av var kompetensbehoven finns, på lokal nivå. Vi behöver ökad samverkan mellan näringsliv, utbildning och offentlighet för att säkerställa kompetensförsörjning och förstärka validering och studie- och yrkesvägledning.

Bo Källstrand konstaterade också att den demografiska förändringen inte sker över en natt utan att det är en gradvis förändring. Han sade också att de tidigare föreläsarna pekat på vikten av ett storstadscentrum som attraherar kompetent arbetskraft och som har arbeten med högt kunskapsinnehåll, vilket gagnar hela regionen. Därför står Sundsvall i centrum för utvecklingen. Ett orosmoln är dock att Sundsvall är den svagaste storstadsregionen. Arbetet med regionförstoring är därför viktigt då det har som målsättning att kombinera tillgång på jobb, utbildning och god livsmiljö.

Go Business, inkubator för kreativa näringar, del av "Mötesplats Upplevelseindustrin Piteå"

Caroline Törnberg, Svenska Sång och Röstinstitutet.

Go Business stöttar "inkubanerna" (deltagarna i inkubatorverksamheten) och utvecklar deras förmåga att sälja en tjänst och vara en god ambassadör för övriga inkubaners tjänster. På så sätt främjas även nätverksskapande och vidareutveckling av de erbjudna tjänsterna. Det är entreprenören som står i fokus och inte själva produkten/tjänsten. Mycket beroende på att produkten/ tjänsten är så pass osynlig, något som Caroline själv var mycket medveten om när hon skulle presentera sitt koncept "Soul Singers", körsång som friskvård, för några potentiella finansierare i TV-programmet "Draknästet" och helt enkelt tog med en tom kartong med snygg layout, bara för att ha något i handen och visa upp.

Go Business rekryterar med positiv särbehandling för att det ska vara lika många tjejer som killa med i programmet. Det får heller inte vara konkurrerande verksamheter som deltar utan alla inkubanerna ska se varandra som komplimenterande och potentiell samverkanspart.

Se tillhörande presentationer på www.ytillvaxt.se